

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 120 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovino“ v Ljubljani, Sedna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Najnovjša poročila.

Celovec, 23. septembra. (Izvir.) Danes je bilo na dnevnem redu seje plebiscitne komisije vprašanje, ali je Jugoslavija izpolnila vse pogoje, ki jih določa mirovna pogodba in ako se lahko vrši plebiscit. To vprašanje je pokrenil italijanski član plebiscitne komisije princ Borghese, ki je zastopal mnenje, da Jugoslavija še ni izpolnila pogojev. Pri pregledovanju posameznih točk pa se je ugotovilo s strani predsednika komisije zastopnika Anglije Peeka, da je Jugoslavija izpolnila vse zahteve. Tako torej danes od Nemcev in Lahov zaželjena namerava na preložitve ljudskega glasovanja ni uspela.

Celovec, 23. septembra. (Izvirno.) Iz dobro informirane strani je izvedel naš poročevalec, da je nemški zastopnik pri plebiscitni komisiji Peter podal svojo demisijo, ki pa od avstrijske vlade ni bila sprejeta. Iskali so medna drugega, toda nihče noče prevzeti tega odgovornega mesta.

Dunaj, 23. septembra. (Izv.) Brezžična brzozavka, ki je prispela danes zvečer semkaj, poroča, da je bil dosednji ministrski predsednik Millerand pri današnjih volitvah novega predsednika izvoljen z 695 glasovi od 892 oddanih glasov.

Pariz, 23. septembra. (Izv.) Z ozirom na posebne okoliščine, se je vršila danes v Versailles neobičajna ceremonija. V nasprotju s tradicijo, da prevzame novoizvoljenec narodne skupščine šele mesec dni po svoji izvolitvi svoje mesto, prevzame to pot novi predsednik francoske republike svojo čast takoj po izvolitvi. Po govoru v narodni skupščini in po govoru hranitelja pečata, se bo novi predsednik takoj odpeljal z avtomobilom v Saint Cloud, kamor ga bosta spremljala dva švadrona kirasirjev. V Elizetu bo novi predsednik sprejel demisijo sedanjega kabineta in ga ob enem naprosil, da vodi do nadaljnega svoje posle. „Petit Parisien“ je mnenja, da se Millerand preseli v Ellisey šele meseca novembra. „Journal“ poroča, da so se oči vseh Francozov obračale včeraj proti luksemburški palači, dočim je bila zbornica popolnoma zapuščena. Pojavile sta se dve smeri. Prva, da naj ostane kabinet neizpremenjen, Milleranda pa naj bi nadomestil Jonard ali Leygues. Druga smer stoji na stališču, da naj se kabinet preobrazí. Splošno se domneva, da prevzame sestavo novega kabineta Briand, vendar pa se Millerand še ni odločil, ampak hoče počakati do petka, da sprejme poročilo obeh zbornic.

Beograd, 22. sept. Pogajanje med Jugoslavijo in Italijo se ne bo vršilo tako kmalu, kakor se je poročalo. Predhodna pogajanja bodo vsekakor trajala do konca tega meseca in je šele potem pričakovati odhoda našega zunanjega ministra dr. Trumbića k direktnim pogajanjem z Italijo.

Bakar, 23. sept. (Izv.) Razprava italijanskega parlamentarnega odbora za zunanje zadeve se vrši tajno. Kakor poroča „Corriere d'Italia“ je manjšina hotela, da se na Jadranu obdrži status quo, dočim je večina za direktna pogajanja z Jugoslavijo, pod pogojem, da se zagotove povoljne meje Italiji. „Vedetta“ od srede prinaša članek z naslovom „Simptomi umikanja“, v katerem se bavi z volitvami v našo konstituanto, pri čemur ugotavlja z zadovoljstvom, da se volitve ne bodo vršile tudi v ozemlju, ki je zasedeno od Italijanov.

Beograd, 23. sept. (Izv.) Na kandidatski listi demokratske stranke za mesto Zagreb bo tudi upravnik beograjskega gledališča Milan Grol in pa beograjski vseučiliški profesor dr. Kosta Kumanudi.

Beograd, 23. sept. (Izv.) Stojan Ribarac, načelnik nacionalistične stranke, namerava skupno s svojim zetom zopet oživiti „Srbsko zastavo“, Nacionalisti Ribarčeve stranke bodo šli v volilni boj z republikanskim programom.

Beograd, 23. sept. (Izv.) Sinoči se je prestolonaslednik regent z ministrskim predsednikom dr. Vesnićem vrnil z avtomobilom preko Loznice in Šabca v Beograd. Danes dopoldne so se vrnili iz Sarajeva ministri.

Beograd, 22. sept. Arnavtska vlada je poslala našim vojaškim oblastvom parlamenterja zaradi pogajanj o vzpostavitvi miru in prijateljstva med obema državama. Ker parlament svojega pooblastila ni imel popolnoma v redu, so ga naša vojaška oblastva zavrnila. Zdi se, da je pri Arnavtih zmagala zavest o njihovih državnih interesih, ki jih silijo k čim priskrnejšim zvezam z nami in na popolno odstranitev naslanjanja na italijanske agente.

Rim, 23. sept. Listi javljajo iz Albanije, da se je v Tirani včeraj prvič sestal albanski parlament.

Zagreb, 23. sept. (Izv.) Pri zadnjih kmečkih nemirih je prišlo v Sv. Ivanu Zelini do posebno hudih izgrediv. Ko so pokopavali vaščani padlo žrtev, se je na pokopališču hipoma pojavila zahteva, da naj se pokoplje poleg kmečke žrtve tudi okrajni predstojnik Špiler. Kmetje so nato poiskali predstojnika, ga nasilno privlekli na pokopališče ter mu na poti naprtili križ. Na pokopališču ga je posestnik Blaž Tupek ustrelil z vojaško puško. Zagrebško sodišče je sedaj proti izgredivnikom dvignilo obtožbo. 1. oktobra se vrši glavna obravnava. Javni obtožitelj predlaga za Tupka za kazen smrt na vešalih.

Zagreb, 23. septembra. Danes se je vršila skupščina Zadružnega Saveza hrvatskih seljaških zadrug. Razpravljalo se je o vprašanju, ali naj se stopi v zvezo z ostalimi zadrugami ali ne. Dr. Predavec, pri-

staš Radičeve stranke je govoril kontra, tajnik Saveza srbskih zadrug dr. Prohaska iz Beograda, ravnatelj Jurić iz Osijeka in narodni poslanec Gjukić pa za združenje, narkar je bilo soglasno sprejeto, da stopi Savez hrvatskih seljaških zadrug v zvezo z ostalimi zadrugami.

Zagreb, 23. septembra. (Izvirno.) Kakor je izvedel naš dopisnik se vrše pogajanja med sindikatom hrvatskih denarnih zavodov z ogrsko komercijelno družbo glede odkupa delnic paroplovne družbe „Adria“. Došlo je do sporazuma toda le pod pogojem, ako se reško-jadransko vprašanje reši za nas ugodno. V nasprotnem slučaju prevzame delnice imenovane družbe bančna skupina Castiglioni.

Sofija, 23. septembra. (Izv.) Povodom ratifikacije mirovne pogodbe piše neodvisno glasilo „Zarja“: Šovinistični politiki, bodisi v Beogradu ali Sofiji, sedaj ne bodo mogli več razpolagati z usodo obeh sosednih narodov. Ako se je leta 1913. in 1915. diplomatičnim birokratom in političnim ultrašovinistom posrečilo, da so izigrali sporazum obeh narodov, bo to po vojnih izkušnjah sedaj nemogoče. Niti Solun, niti Reka, niti Dedeagač, niti Kavala niso tako daleč od Beograda ali Sofije, da se obojestranski politiki ne bi mogli sporazumeti.

Dunaj, 23. septembra. (Izvirno.) Strokovna organizacija poštinih uslužbencev je stavila vladi po svojih zaupnikih ultimatum, v katerem grozi, da stopijo poštarji v soboto dne 25. t. m. v stavko ako se tega dne ne ugoti njihovim mezdnam zahtevam.

Pariz, 23. sept. „Journal“ javlja iz Milana, da so včeraj iz tvornice streljali na vojake, ki so ravno hoteli pokopati nekaj zadnje dni ubitih rdečih gardistov. Vojaki so odgovorili z ognjem. Ker pa so delavci streljali s strojnico, so morali vojaki poklicati na pomoč oklopni avtomobil. Po daljšem boju so uničili strojnico. Če te so zasedle poslopje, iz katerega se je streljalo. V boju sta bila ubita dva delavca. Nekaj oseb je težko, približno 30 oseb pa lahko ranjenih.

Kopenhagen, 23. septembra. (Izvirno.) Iz Londona se poroča, da namerava ministrski predsednik Lloyd George za časa stavke razpisati nove volitve za parlament, da prepusti prebivalstvu samemu, da odloči ali naj ga vlada parlament ali pa strokovne organizacije.

London, 22. sept. Kratko oficierno poročilo o konferenci rudarskih odposlancev se glasi, da je konferenca odobrila stavkarski program.

Krakov, 23. septembra. (Izvirno.) Včeraj so se pričela tu češko-poljska gospodarska pogajanja, v prvi vrsti glede dobave premoga iz Češkoslovaške.

Varšava, 23. sept. Frontno poročilo z dne 22. t. m.: Med Dnjestrom

in Pripetom se nadaljuje zasledovanje sovražnika. Ob prekopu Bug-Dnjeverskem za nas ugodni boji. Napad sovjetske brigade iz Prushanyja je bil odbit. V odseku Nowidvor za nas ugodni boji, katerih se je udeležil polk, sestojec iz Litvancev in nemških komunistov. Ko so zbrali Litvanci ob reki Marychi večje čete, so pričeli ofenzivo.

Moskva, 23. sept. Frontno poročilo z dne 22. t. m.: Pri Grodnu smo navsej črti odbili sovražnikovo ofenzivo in smo pričeli napad. Pri tem smo zavzeli nekaj krajev. Pri Wolkowysku boji z menjajočim se uspehom, pri katerih smo ujeli nekaj mož. Pri Prushanyju položaj neizpremenjen. Pri Tarnopolu ljuti boji za Woloczysk. Na Krimu ljuti boji pri Jekaterinoslavu.

Zagreb, 23. septembra. (Izv.) V Vugrovcu pri Sesveti v bližini Zagreba so oblasti prišle na sled družbi osmih oseb, ki so izdelovale ponarejene 20dinarske bankovce. Falzifikatorji so imeli vse potrebne stroje za ponarejanje bankovcev, katerih so izdelali že 16.000 komadov. Policija je zaplenila 15.200 komadov, ostalih 800 pa je bilo tako slabih, da so jih ponarejevalci že sami škartirali. Vodja ponarejevalcev je žid Galović.

„Inteligentni“ kandidati

Srbija, do nedavna izključno kmetška država, je svojčas sprejela volilni red, po katerem ima biti med kandidati vselej tudi gotov del akademsko izobraženih mož. Kako je prišlo do tega? Seljaški narod je zapal seljakom in volil pred vsem kmete v narodno skupščino. Kadar je šlo za težko zamotana pravna vprašanja zlasti v zakonodaji, tedaj seveda ni šlo s selskimi poslanci kar tako. Razni voditelji-ministri in uradniki so jim natvezili podatke, ki jih seljaki niso mogli kontrolirati, ter so poučili gladko, kar se jim je predložilo. Če je šlo za kontrolo nepoštenih uradnikov, poslanci brez izdatne pismene izobrazbe spet niso mogli dokazati. Tako je končno prišlo do tega, da je bil sprejet predlog, da morajo biti nekateri z akademično izobrazbo.

Ta misel je prestopila tudi v jugoslovenski volilni red za konstituanto.

Poslanec je lahko vsak mož, ki je dovršil 25. leto in je vešč čitanja in pisanja. Volilna okrožja z več nego štiri poslanci morajo imeti na listi eno četrtino kandidatov, ki so dovršili eno fakulteto ali višjo strokovno šolo, istovrstno s fakulteto.

Kandidatska lista bo imela dvoje list: Prva bo imela splošne, druga pa inteligentne kandidate. N. pr. kranjsko okrožje brez borovelskega okraja ima 13 poslancev, torej bo 10 splošnih, 3 inteligentnih (slednje s tremi namestniki) Štajersko okrožje s Prekmurjem (zaenkrat brez Ve-

likovca) bo imelo 20 poslancev in sicer 15 splošnih, 5 inteligenčnih (in 5 inteligenčnih namestnikov). Če bodo izvoljeni 3 splošni, bo za njimi izvoljen prvi inteligenčni kandidat.

Mi smo mnenja, da je bila vsa ta določba nepotrebna. Inteligenca, ki se mora za take paragrafe skrivati, ni namestu kot poslanec. Mi nismo na stališču, da bi inteligenca ne smela biti zastopnik kmeta, če ima res srce zanj in če ji kmet zaupa. Vendar smo mnenja, da si mora inteligenca to zaupanje sama z ne-sebičnim delom pridobiti, ne pa s praznimi paragrafi biti usiljena.

Sedaj ko že ta paragraf imamo, bo treba dobro premisliti, katere inteligenčne si zbere kmet za svoje zaupnike.

Nova pogajanja z Italijo.

Naš minister zunanjih zadev dr. Trumbić je dobil od italijanske vlade povabilo na nova pogajanja v svrhu rešitve jadranskega vprašanja.

Ta pogajanja se bodo kmalu začela in jih bo vodil v imenu Italije ministrski predsednik Giolitti in minister za zunanje zadeve grof Sforza, v imenu Jugoslavije pa minister za zunanje zadeve dr. Trumbić in morda še kak drug državnik. Kraj, kjer se bodo pogajanja vršila, še ni določen, kakor tudi ne dan, ko se ona začnejo, ampak eno je menda gotovo: da se pogajanja začnejo še v teku tega, ali pa takoj začetkom prihodnjega meseca in da bodo trajala 15 do 20 dni.

V splošnem prevladuje prepričanje, da pride sedaj gotovo do sporazuma in sicer približno na podlagi Wilsonove mejne črte, po kateri ostane več stotisoč Jugoslovancev v mejah Italije, ker po tej črti dobi Italija vso Goriško, Trst in večji del Istre, ampak mi bomo vztrajali pri tem, da se zajamči našim rojakom v mejah Italije čim večja samouprava, ki jo bomo priznali pač tudi mi onim Italijanom, ki ostanejo v naših mejah.

Reka menda v nobeni obliki ne pride v italijansko oblast, iz raznih izjav našega ministra zunanjih zadev dr. Trumbića je jasno razvidno, da v tem vprašanju on nikakor in pod nobenim pogojem ne bo odnehal. V najslabšem slučaju bi prišla Reka pod nadzorstvo zveze narodov, pristanišče in železnice bi pa prišle popolnoma v našo last.

Rešitev jadranskega vprašanja je nujna tako za nas, kakor tudi za Italijo. Mi rabimo morje in potom njega svobodne trgovske zveze z ostalim svetom. Po sporazumu, ki je med nami in Italijo že sklenjen glede razdelitve avstro-ogrskih trgovskih ladij, dobimo dosti močno trgovsko mornarico, ki rabi dobra pristanišča, v prvi vrsti Reko. Tudi je neobhodno potrebno, da imamo že enkrat določene državne meje, da se moremo posvetiti resnemu delu obnove in ureditve države. V še večji meri je končna ureditev mej potrebna Italiji, ki ima še veliko več skrbi doma kot naša država in ki se tudi ne more posvetiti delu na obnovi, dokler je nerešeno za njo najvažnejše vprašanje končne določitve mej.

Zato lahko z gotovostjo pričakujemo skorajšnjega začetka pogajanj in njihovega ugodnega poteka. Pogodba, ki bo sklenjena, bo za nas še vedno zelo krivična, ampak naša stvar bo, da pripravimo dan, ko bo tudi ta krivica odpravljena!

Razširjajte „Domovino“!

Dopisi.

Iz Sodražice. Neki „prijatelj“ iz Gore se v zadnji številki svojega „poštenega“ Domoljuba na prav pošten način zaletava v sodražke „liberalne“ trgovce, ki mu vsiljujejo strankarski petrolej in razno smrdljivo blago, katero pa on velikodušno prepušča Sodražanom, ki edini morejo prenesti tak „baguš“. Tisti „prijatelj“ z Gore je pa minulo nedeljo nasvetoval novoustanovljenemu gasilnemu društvu, da se obrne za podporo do sodražkih trgovcev. In res so ti „liberalni“ sodražki trgovci darovali 800 kron, reci: osemsto kron. Prav gotovo jim ta baguš ni smrdel, ker to blago so odnesli s sabo. Hudo smo radovedni koliko kronc so odnesli iz Sodražice, ki so „dišale“ po farovžu, ali ki so jih prejeli od pristašev povezanih v okvirju SLS. — Sodražkim trgovcem se pa ni treba bati, da bi ne mogli spečati take krame, četudi bi smrdela po — „žveplu“.

Iz Kamnika. V eni zadnjih številkk „Domoljuba“, ali bolje rečeno „Lažljuba“, razliva blagoslovljena roka svojo duševno gnojnico na one poštene ljudi, kateri nočejo več slepo slediti farovškemu izkoriščevalcem. Da zakrijejo svoje patentirane lumparije, hočejo smešiti obrtnika, kateri z poštenim delom preživlja svojo družino. S tem pač kažete vi rimski izkoriščevalci, da vam ni skrb do revnega ljudstva, temveč vam se gre le za mošniške bogatih kmetov. Seveda, pri revežu se ne da nič dobiti. Vam ni na tem, da pomagata tudi onemu, ki mora vzeti zemljo v najem, da pridela tudi on malo živca svoji stradajoči družini. Razkrinkali ste svoj farizejski denar in stojite na stališču, da kmet je le oni, ki ima veliko kmetijo; revnejše pa povsod odrivate.

Predsednik kamniške podružnice kmetijske družbe, kateri je sicer pristen kmet, vendar slepo orodje zloglasnega kanonika Lavrenčiča, je na zadnjem občnem zboru podružnice samozavestno razsojeval, kdo je kmet in kdo ne. Salomonsko je odločil, da je posojilnica, katera obstoji: iz ene sobe in nekaj trgovskih knjig — kmet. Kmet je tudi „šolsko vodstvo“ (radovedni smo kmetijske roke in noge ima to čudno „vodstvo“). Pristna kmeta sta tudi kanonik in kaplan. To so res pristni gospodi kmetje, ki se trudijo v potu svojega obraza, ko zavživajo, kar je pravi kmet — trpin pridela. Veliki mojstri so v prebavljanju kmetovih pridelkov, ne pa v obdelovanju kmetij. Sicer radi verujemo, da se že s skrbjo bavita z mučno mislijo, da bo treba enkrat tudi prijeti za delo, ker ljudstvo se bo naveličalo rediti na debelo one, kateri ga v zahvalo še blatijo. Naš kmet je že spregledal, kam ga je dovedla klerikalna politika. Vse življenske potrebe čine se dnevno dražje. Kaplan dr. Korošec nam je nečuvano povišal železnice. Tarejo nas neznosni davki. In kdo je temu kriv? Vi klerikalci ste kot zavezniki srbskih radikalcev ustvarili to neznosno gospodarsko mizerijo v naši državi. Toda dan obračuna se bliža in vas je strah. Naš kmet se je že odločil pri volitvah glasovati za one poštene može iz lastnih vrst, kateri se bodejo potegovali za kmeta ne pa za klerikalne koritarje in oblastneže. Naš brivec bo še vedno „bril kmete“, vi pa se bodele morali zopet posvetiti svojemu duhovskemu poklicu in skrbeti za naše duše; za želodec bomo pa že sami skrbeli. In takrat bo „pločevinasti petelin na strehi“ zopet kazal na lepo vreme.

Pismo Sokola iz Amerike. Dragi brat Franc! Prejel Tvoj list, le žal

mi je, da si še tako malo izobražen. Jaz sem mislil, da boš brez mojega vpliva dober Sokol, pa ves moj up je šel po vodi! Toda, to še lahko popraviš. Pišeš, da naj raje pošljem Tebi za kolo, kot za Sokolski dom. To ni lepo od Tebe! Ne veš, da še vrabec ima svoje gnezdo, pa bi bil Sokol brez doma! Vsi moramo pomagati, da bo čimprej stal lep Sokolski dom! Za kolo Ti pošljem denar, ali pod tem pogojem, da pristopiš k Sokolu. Kadar pristopiš k Sokolu mi piši in pošlji potrdilo od sokolskega tajnika in takoj Ti bom poslal denar za kolo. Ni treba se ozirati na to, kaj rečejo oče in mati. Oče veš da bodo vedno star oru, podomače čuk, pa če je prav fajmošter Sokol. Kadar bodo otvorili Sokolski dom, takrat pridem gotovo domov, le žuri se, da bo čimprej stal. — Pismo je datirano od 7. julija t. l. Dne 8. t. m. je pa Sokol v S. prejel od pisca tega pisma 1235 kron in lepo pismo, v katerem obljublja, da bo nabiral denar med rojaki tam v Ameriki.

Iz Dvora. Pri nas hoče prej ko slej pašovati žužembski Karel Gnidovec. O njem so znane žalostne stvari. Slab glas je prinesel z seboj že iz St. Vida. Če ne bo v bodoče našega Sokolstva pustil pri miru in če bo še svoj jezik stegal in govoril o zapeljivcih, bomo zbili klin s klinom in brezobzirno pred javnostjo razgalili tega „Jeruzalemčana z brado“ v pravi obliki. Gnidovec nima nobene pravice govoriti o zapeljivcih. Ako ne bo miru bomo o tem otvorili obsežno poglavje, ki bo prav zanj zelo neprijetno. Torej, g. dekan, le previdno! Tudi nam je znano, v kako slabi luči je kazal Marijinim devicam in drugim svojega škofa takrat, ko se je škof postavil za Kreka proti Šustersiču. O pokojnem Kreku je govoril, da je zgubljenec, da ne moli brevirja itd. O Karadjordjevičih je imel pridigo ter točil pri tem debele solze za Habsburgovce. O dr. Trumbiću je v javni občinski seji izjavil, da je konjski mešetar. Javnemu funkcionarju v Žužemberku, ki mu ne more očitati, da ne bi imel mnogo zmisla za korigisti in bedo našega prebivalstva, je dajal žaljive priimke, ki morajo dostojnega človeka boleti, videč to globoko srčno nekulturo. Dvema deputacijama je škof obljubil, da Gnidovec ne bo dekan, sam je priznal, da se je ta Gnidovec ob Šustersiču izgubil. Toda „jugoslovanski prvobornitelj“ škof Jeglič je snedel vse svoje dane besede in je kot v zasmeš vernikom žužembske obširne fare imenoval Gnidovca iz navadnega komaj izprašanega kaplana, ne samo za dekana, marveč celo tudi za duhovnega svetnika. Ako je škof na svojem pri naših ljudeh vse izgubil, ni to naša škoda. Napredni ljudje pri nas so si Gnidovca kot dekana naravnost želeli, ker je boj z njim vsled znanih njegovih slabih lastnosti iz sedanosti in preteklosti mnogo lažji, kakor pa če pride kak neomadeževan duhovnik. Ker se zaganja v naše Sokolstvo so padli obziri in bomo držali tega svečenika pod steklom. Nikdar več se ne sme pripetiti, da bi branil staršem pustiti otroke k Sokolu, češ da bodo sicer tatovi in pijanci. To pot smo mu prizanesli, prihodnjč ga bomo postavili pred sodišče, da tam zastopa svoje stališče proti Sokolstvu, če bo imel korajžo. Ta Jegličev ljubljenc je imel pred časom sodno razpravo, ker je kot duhovnik pred cerkvijo ljudi zmerjal brez povoda. Zaslišan pri sodišču je na vprašanje je li že predkaznovan pod dolžnostjo govoriti sodniku resnico javno lagal, da je še nekaznovan, čeprav je tu splošno znano, da je že predkaznovan.

Ljudje božji, kaj naj si mislimo o takem našem duhovnem pastirju če sam laže?

Iz Ajdovca pri Žužemberku. Od nas, iz naše od prometa toliko oddaljene male občine se že v vašem listu dolgo časa nisem nič oglasil. Ajdovec je znan šele, odkar se je pri nas po novem letu nekoč vršil shod samostojnih kmetov, ki ga je obrezuspešil naš prosluli župnik Nace Zust na način, kakor ni morda običajen niti med Indijanci. Še danes je nas Ajdovčane, kolikor jih ne tava v temi popolne politične nezavednosti, sram ob spominu na tisti divjaški župnikov nastop. Takrat je še vpilo nekaj župnikovih podrepnikov, da je minister Korošec njih mož, da demokratska vlada menda ne more veleposestniškim knezom in grofom plačati odškodnine za njih posestva, takrat je še župnik Zust odobral zverinsko ovaduštvo žužembskega župana Vehovca, češ da je prav, če je spravil našega notarja k vojakom. Čez nekaj mesecev pa so morali tudi župnikovi pristaši doživeti, da jim je njih Korošec povišal ceno železničnih vozniških listkov in tarifov kar za par sto odstotkov in da je isti njih Korošec z njemu vrednim srbskim drugom Protičem nastopil za bosanske in druge veleposestnike, češ da je krivica, ker so jim demokratje odvzeli zemljo in jo brezplačno razdelili med kmete in revne ljudi. Mi smo si dobro zapomnili tega našega Naceta Zusta, on drži z ovaduhi, ki so spravljali med vojno kot avstrijski priganjači in rablji naše dobre ljudi k vojakom, med tem, ko so sami in njih sorodniki z Zustom vred sedeli v večjem ali manjšem izobilju doma. On je lagal in poskušal varati nas o demokraciji čeprav stoji svetlo jasno kot sonce pred vsem svetom, da so napravili za nas kmete edino oni dosedaj, kar je bilo v njih človeških močeh. Mi vemo, da če bi bilo odvisno od demokratov, bi bila veleposestniška zemlja že davno kmetova last. Ovirali pa so jih dosedaj pri tem dosledno Korošec in njegova stranka. G. Zust, v svoji fari ste pri nas kmetih napravili vse zaupanje in spoštovanje, ostali ste neprostopoljen agitator za osvobodjenje nas kmetov od farovškega jarma. Nič vam ne bode pomagalo, da ste v zadnjem času dobili pomočnico v osebi naše nove gospodične učiteljice. Oba si bosta opekla roke, če se ne bosta v izvrševanju vajnega poklica držala mej: Gospodična Vehovčeva je še mlada in neizkušena ter jej nočemo nič predbacivati, le svetujemo jej, da naj bo previdna in ne dela pikrih opazk pri otrocih, kojih starši so napredni, kakor si je to dovolila na svojem prejšnjem mestu v Žužemberku, koder je vsled takratne vplivnosti svojega očeta službovala skozi leto dni.

Gospodarstvo.

— **Koruzni sladkor.** Strokovnjaki živahno delujejo na to, da se sladkorna repa, iz katere se črpa sedaj naš navadni sladkor, zamenja s koruznim stebлом. Na to idejo je prišel prvi prof. Styart na vseučilišču v Pensilvaniji, a za njim dr. Egl, vseučiliški profesor v Marsilju. Oba raziskovalca sta prišla do zaljučka, da se iz navadnega koruznega stebla zamore dobiti isti procent sladkorja, kakor iz sladkorne repe. Dr. Egl je izvršil poizkuse s koruznimi stebli, katere je nabavil iz raznih krajev sveta in dognal je, da naša koruza daje največ sladkorja. Tudi sladkor na tovarna v Čupriji se je zanimala za to vprašanje in je najela nekega francoskega inženjerja, ki se bavi s tem študijem. Po njegovih preizku-

sih daje timoška kornica največ sladkorja, in sicer 14 odstotkov. Kakor znano, daje sladkorna repa 10 do 12 odstotkov, in najboljše kultivirana na Češkem do 18 odstotkov sladkorja. S tem rezultatom bi torej lahko bili zadovoljni, če bi se sladkor iz kornice mogel kristalizirati v oni meri, kakor iz sladkorne repe. To pa se doslej še ni doseglo. Poiskusi se nadaljujejo in se upa na ugoden uspeh. Češki strokovnjak dr. Karlik, ki študira problem kristaliziranja kornice, je izjavil: „Če bi se zaželjeni uspeh tudi ne dosegel, eno pa je gotovo, da se iz jugoslovanske kornice črpati prvovrstni alkohol“. Za Jugoslavijo, ki goji in prideluje kornico odlične kvalitete, je ta stvar ogromne važnosti.

— **Žito in moka na novosadskem trgu.** Iz Novega Sada se poroča: Žitna trgovina se živahno razvija. Večje količine pšenice so prodane za eksport. Domači mlini splošno niso hoteli pristati na zvišano ceno, pozneje pa so tudi oni začeli kupovati, a niso mogli dobiti večjih količin. Cena pšenice je narasla na 780 do 820 K. Rž se malo ponuja; plačuje se po 630 do 660 K. Ječmen je nepremeno po 440 do 480 K. Oves, brez interesa, notira 220 do 240 K. Kornica se sedaj marljivo spravlja. Cena v storžih je 130 do 140 K. Ponudbe starega blaga se postale redkejšje, ponudbe z 8 do 15 pokvarjene kornice pa so številne; cena 240 do 280 K, za pokvarjeno blago 120 do 140 K. Zvišale so se tudi cene moke. Mlini notirajo za nularico 12.80 do 13 K, moka za kuho 12 K, krušna moka 11 K, otrobi 2.20 K.

— **Finančni minister in draginja.** Finančni odbor je imel včeraj sejo, na kateri je finančni minister dr. Stojanović razložil svoje miselnje, da državne finance toliko časa ne bodo urejene, dokler se ne prične energičen boj proti draginji. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je dobilo nalogo, da predloži ministrskemu svetu zakonski načrt, s katerim bi se moglo uspešno pobijati draginjo. Zaradi sedanje draginje se morajo uradnikom povzročiti njihovi prejemki, ki pa po mnenju finančnega ministra ne bodo zadostovali za delj časa. Ako se bo draginja nadaljevala, bo položaj uradništva v kljub zboljšanja prejemkov še slabši. Državne finance po mnenju finančnega ministra ni mogoče zboljšati z davki toliko časa, dokler se ne odpravi draginja. Iste nazore so zastopali že pred meseci nekateri demokrati poslanci, kakor dr. Poljak in dr. Brezigar, ki sta že meseca maja zahtevala, da mora država sama regulirati cene potom izvoza naših živil. Finančni minister Kosta Stojanović, ki je zastopal do sedaj princip svobodne trgovine, se je prepričal, da je ta politika, z ozirom na sedanje razmere, nevarna ne samo za državne finance, ampak tudi za konsumente. Tudi finančni odbor stoji na stališču, da mora država vplivati na znižanje cen in to ne samo zakonitim putem, ampak še posebno z različnimi gospodarskimi odredbami. Poslanci iz Srbije, ki so prisostvovali včerajšnji seji, so naglašali, da narod nikakor ne more zmagati takih davkov, kakor jih nalaga novi finančni zakon.

Politični pregled.

+ **Načelstvo JDS** je imelo danes sejo, na kateri so se razpravljala razna na volilne priprave se nanašajoča vprašanja. Sklenjeno je bilo pozvati širši izvrševalni odbor na dan 21. oktobra.

+ **Giolitti in Reka.** Dopisnik Daily Expressa je imel razgovor z italijanskim ministrskim predsednikom Giolittijem o reškem vprašanju in je javil

svojemur listu, da se je Giolitti izjavil o tem vprašanju takole: „Reško vprašanje je neznatnega pomena; dogodki na Reki so sicer lepa pesem, ali slabo napisana!“ — Ker je italijansko nacionalistično časopisje ostro napadlo Giolittia radi te izjave, javlja sedaj rimski Corriere d'Italia, da Giolitti ni rabil teh besed, ampak, da ga je angleški žurnalista napačno razumel!

+ **Pogled za kulise,** pod tem naslovom prinašajo „Nar. Listy“ interesantno informacijo o sestanku v Aix les Bains. Članek izvaja za nas zanimive zaključke o „dobri kupčiji“, ki sta jo napravili Francija in Italija. Francijo — pravi — je težila od San Rema edina misel, da bo morala kaj popustiti glede reparacije napram Nemčiji, ker je Italija v tem

ozirom podpirala Nemčijo. Italijo pa je tlačil jadranski problem, ki se je poslabšal zanjo vsled ustvaritve male antante. Sedaj pa se je to nesoglasje razjasnilo in Italija je proglasila, da mora biti verzeljski mir v polni meri izpolnjen, Francija pa je prepustila Italiji, da se sama pobota z Jugoslavijo. Tudi rusko vprašanje je rešeno tako, da imata obe državi proste roke. Kar se tiče male antante — se o nji ni govorilo. In vendar — pravi članek — je ravno ona vzrok, da je prišlo do soglasja. V Nemčiji so upali, da o reparacijskem vprašanju Italija ostane na strani Nemcev — sedaj pa je Italija za te nade kupila francosko pomoč, ker se boji Jugoslavije, ki je okrepljena v mali antanti.

+ Italijanske intrige v Ameriki.

Ameriško časopisje poroča o živahnem gibanju italijanskih izseljencev v Ameriki, ki so stopili z največjo energijo volilni boj za predsednika Zedinjenih držav in to za kandidata republikanske stranke Hardinga. To agitacijo doseljenih Italijanov podpira moralno in materialno italijansko poslanstvo v Washingtonu z vsemi svojimi konzulati, prišli so celo naročeni agitatorji iz Italije, ki agitirajo po italijanskih naselbinah za kandidata republikanske stranke! Ta italijanska agitacija je jasen dokaz, kako velik strah ima danes uradna Italija, ker ni dvoma, da je to njeno delo, pred Wilsonom in njegovim stališčem v jadranskem vprašanju. Wilsonovo stališče v jadranskem vprašanju ni samo njegovo osebno stališče, to je načelno stališče njegove stranke in zmaga demokratske stranke bi pomenila za Italijane nadaljevanje Wilsonove politike, ako tudi on ne bo več predsednik Unije! Zato se Italijani tako boje zmage demokratske stranke v Zedinjenih državah. Iz strahu pred intervencijo Unije v jadranskem vprašanju so hoteli tudi začetek pogajanj zavleči toliko časa, da bodo končane volitve v Ameriki, ker so mislili, da bosta Anglija in Francija molče pristali na italijanske zahteve, a Amerika bo potem osamljena, ali Lloyd George in Millerand sta Giolittiju povedala, da želita neposrednih pogajanj in Giolitti je moral ugrizniti v kisljabolko in povabiti gospoda Trumbiča na neposredna pogajanja! Tako tudi intrige v Ameriki ne bodo izdale mnogo!

+ **Češka gospodarska politika.** Bivši ruski sovjetski poslanik v Berlinu Joffe je izjavil, da bodo v najkrajšem času sklenjene med Češko-

slovaško in Rusijo dalekosežne trgovske pogodbe. Po mišljenju Joffea je najprej rešiti vprašanje prometnih zvez in po njegovem mišljenju bi bilo najprimernejše, da se v ta namen vzpostavi direktna paroplovna zveza med Trstom in enim pristaniščem v Črnem morju. Za svoje produkte bi dobivala Češka iz Rusije žita, tobaka, petroleja, nafte, manganove rude in drugih produktov. — Zastopnik hamburškega mesta Stubenrauch, ki je prišel te dni v Prago, je izjavil praškemu županu, da se mesto Hamburg zaveda, da je prirodno trgovsko izhodišče Českoslovaške. Hamburg je določil v ta namen v svojem pristanišču za češko trgovino odlično mesto. Stubenrauch je konferiral tudi z odličnimi češkimi trgovskimi in industrijskimi krogi ter izrazil željo, da naj Českoslovaška republika sklene kar najprej trgovske pogodbe s Hamburgom, da bi se moglo takoj pristopiti sistematičnemu delu, ker Hamburg ima trgovske ponudbe od raznih strani, ali zaradi ugodnih zvez računaj najbolj na najsolidnejše trgovske zveze s Českoslovaško. — Praška „Tribuna“ javlja, da pride te dni v Prago jugoslovanska gospodarska delegacija, ki bo definitivno uredila vsa vprašanja, ki niso točno izdelana v trgovski pogodbi med Českoslovaško in Jugoslavijo.

Novosti.

* **Nov demokrati list.** V Požarevcu je začel izhajati nov demokrati list, glasilo demokratov požarevaškega okruha, „Demokrata“. Lastnik in glavni urednik lista je g. Petar N. Antić.

* **JDS in uradniki.** Na današnji seji načelstva JDS je poročal poslanec dr. Kramer o stanju, v katerem

se nahaja uradniško vprašanje. Načelstvo je odobrilo njegovo stališče, da se mora vse storiti, da se uradniške doklade uredijo v zmislu opravičenih zahtev državnega uslužbenstva. V to svrhu je posl. dr. Kramer danes odpotoval v Beograd.

* **Vse premožnejše ljudi in denarne zavode** prosimo, da bi kaj darovali za pogorelece v Jesenjah pri Litiji. Darove sprejema v Ljubljani mestna blagajna.

* **Iz Slovenske Bistrice** poročajo, da se na tamkajšnjem okrajnem sodišču uveljavlja po krivdi nekaterih uradnikov nemščina kot nekaki najnotrajnejši uradni jezik. Pripetil se je slučaj, da je sodni predstojnik Pirnat zahteval od uradnika, naj ž njim govori nemško! Menimo, da so taki in podobni pojavi v naših uradih absolutno nedopustni. Slovenščina je državni jezik in tudi uradnik nemške narodnosti ga mora brezpogojno respektirati in izključno rabiti v uradu.

* **Znak časa.** Češko dijaštvo v Pragi je izdalo poziv na javnost, da odda dijakom razno primerno delo, da bi se moglo dijaštvo v teh kritičnih časih preživeti. Poziv pravi, da mnogo dijakov ne bo moglo več študirati, če ne bo pomoči. Sprejme se vsako delo, tudi fizično. Torej amerikanizem — pomagaj si sam — je na pohodu!

* **Čitalnica** v Gornjem gradu je 12. t. m. slavila 40letnico svojega obstanka. Ob tej priliki je priredila slavnost s petjem in dramatičnimi predstavami.

* **Pri Sv. Duhu** v Halozah so ustanovili ljudsko knjižnico. Pristopilo je takoj nad 20 članov, število pa narašča od dne do dne. Pričelo je že primanjkovati knjig. Knjižnico vodi šolski vodja Fran Marin.

Telovadno društvo „Sokol“ v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo dne 26. septembra pešizlet na Medijozalke spojen z javno telovadbo. Odhod točno ob pol 13. uri od Sokolskega doma. Telovadba ob 15. uri. Sodeluje rudniška godba. — Odbor.

sv **Sokolstvo za Koroško.** Sokolska društva opozarjamo, da izvrše takoj vse priprave za Koroški dan, kateri bo v nedeljo dne 26. t. m. Vsako društvo mora prirediti predavanje o Koroški ali pa manifestacijsko zborovanje in pa zbiranje darov. Takoj drugi dan morajo poslati vsa društva vse nabrane prispevke svojim župam in te takoj Savezu s pripisom „za Koroško“. Prispevki bodo objavljeni v časopisju. Bratje in sestre! Storit, kar je največ mogoče. Nemci so darovali ogromne vsote za plebiscit. Z darovi hočejo omaniti še nekatere omahljivec, z velikimi agitačnimi sredstvi pa hočejo vplivati na ostale — vsled tega je naša dolžnost, da pomoremo našim bratom še v zadnjem trenutku ter jim damo vsa sredstva na razpolago, da vzdrže do zadnjega in sijajno zmagajo nad brezvestnim in surovim sovražnikom. Pričakujemo od vsega Sokolstva, da bodo storilo svojo dolžnost.

sv **Sokolski dan v Ljubljani.** Vsa ljubljanska Sokolska društva prirede „Koroški dan“ skupno. V nedeljo dne 26. t. m. se zberejo vsi bratje in sestre posameznih društev v svojih društvenih prostorih ob osmi uri zjutraj. Bratje vsi v kroju. Tu dobi sleherni vsa potrebna navodila. Pri pobiranju darov sodeluje tudi „Splošno žensko društvo“, ki je prevzelo v svojo oskrbo pet šotorov za razprodajo raznih sokolskih predmetov. Vsak nabiralec in nabiralka mora imeti vidno pripeto legitimacijo Saveza, da je opravičen pobirati darove. Centralne blagajne bodo v Mestnem domu in v Narodnem domu. Ob 11. uri dopoldne se vrši v Narodnem domu veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem govore zastopniki Korošcev.

* **Narastla Drava.** Drava je pričela v torek močno naraščati in pri naša s seboj mnogo lesa. Ker so bile zaloge lesa na obrežju Drave v nevarnosti, so jih morali ponoči spraviti na varno.

* **Izzivači.** V noči od srede na četrtek sta mariborska natakarka Emil Hahn in Adolf Bratschko prepevala na ulici nemško himno „Deutschland über alles“. Bila sta aretirana. — Poštni sluga Franc Hemer je naznanil, da je slišal na dvorišču poštnega poslopja, kako sta Pavla Spindler in njena sestra skozi okno stanovanja v Sodni ulici št. 5 prepevali „O du mein Österreich“. Obe se bosta morali zagovarjati pred sodiščem.

* **Tatvine v Ljubljani.** Služkinji Franji Blažica na Viču št. 74 je bila ukradena denarnica z 800 K gotovine. Tat se je splazil skozi odprto okno ter ji odnesel predpasnik z denarnico. — Dijaku drž. rudarske šole v Celju V. Taču je bila ukradena med vožnjo po dolenski železnici 2500 K vredna zimska suknja. Tat je neznan. — Ljubljanski tatovi so začeli krasti ribiške mreže. Več mrež so pokradli ribiču Franu Novaku v Gradaški ulici, Mali graben. — Na otroškem igrišču v Tivoliju je bila dijaku L. E. ukradena iz telovnika zlata ura z dolgo zlato verižico. Tatvine sta sumljiva dva kmečka fanta. Pred nakupom se svari.

* **Upnik, ki si samolastno išče pravice.** Nekemu ljubljanskemu sodavičarju je bila ukradena konjska oprema, vredna 1600 K. Oškodovani je tatvino prijavil policiji ter izrazil sumnjo, da mu je opremo ukradel neki gostilničar, kateremu dolguje večjo vsoto denarja. Upnik priznava dejanje ter pravi, da si je prilastil opremo v pokritje svoje terjatve. Zagovarjal se bo pred sodiščem.

* **Posledice neumestne šale.** Dne 22. t. m. se je nahajalo več rokodelskih vajencev ob Dravi v Mariboru, ki so za šalo hoteli vreči svojega tovariša Franca Kramečka v vodo. Ta pa šale ni razumel, ampak je z močnim kamnom s tako silo udaril 19-letnega Hinka Šafarja po glavi, da mu je zadel za desnim ušesom 8 cm dolgo rano in so ga morali prepeljati na rešilno postajo.

* **Naša malodušnost in Italijani.** Rimsko časopisje zna zlorabljati vsak pojav malodušnosti, ki se pokaže v naši javnosti. Tako na primer sedaj rimsko časopisje reproducira in obširno komentira dr. Tavčarjev članek „Benešev kontrakt“, ki je izšel dne 12. t. m. v „Slovenskem Narodu“ češ, da je zavedna slovenska javnost popolnoma malodušna in gleda z nezaupanjem v razne pogodbe, ker od zunaj ne more pričakovati nobene pomoči. Istotako izrabljajo Italijani gotove pojave črnogledstva glede Koroškega vprašanja. Vse jim služi v dokaz, da smo Jugoslovani med seboj

razdvojeni, popolnoma resignirani in slabi in da se nas torej v nobenem oziru ni bati.

Kuga.*

Ena najstarejših, znanih in nalezljivih boleznij je kuga. Popisi te bolezni se nahajajo že v spiskih zdravnikov iz drugega stoletja pred Kristom. Zelo razširjena epidemija kuge se je pojavila v Evropi v šestem stoletju pod imenom kuga Justinijana. Najbolj pogubonosna za Evropo je bila epidemija kuge v letih 1346 do 1351; takrat je umrlo v Evropi za kugo okoli 25 milijonov ljudi. Od tega časa je bila kuga več ali manj stalno v Evropi, šele koncem osemnajstega stoletja je izginila. Epidemična pa je ostala kuga v južnih pokrajinah Azije — južna Kitajska, Indija, vzhodna Perzija, južna Arabija. Od tod so se razširjale še večje in manjše epidemije v sosedne dežele. V Evropi se niso več pojavile večje epidemije, pač pa so se pripetili posamezni slučajji kuge v pristaniških mestih, kamor so jih zanesle ladje, katere so prišle iz orientala.

Kugo povzročajo specifični bacili, ki se pri srednji toploti in v vlažnem okolju zelo dolgo časa ohranijo. Na suhem, na solne, ali pra dotiku z razkuževalnimi snovmi, pa ti bacili zelo hitro poginejo. Bacili pridejo v človeško telo po najmanjših kožnih ranicah, po sluznici v ustih in nosu, ali pa tudi na ta način, da se jih z zrakom vdiha.

Vzrok, da se kuga na nekaterih mestih tako trdovratno drži, je najbrže ta, ker se drže bacili v podganah, miših in bolhah teh živali, katere je zelo težko iztrebiti, osobito tam, kjer se nahaja higiena še v povojih. Kuga uniči podgano in miš, njene bolhe zapuste mrtvo žival, pridejo na človeka in ga okužijo. Toda tudi različne muhe in druge mrčesi prenašajo kugo.

Pri človeku se pojavi kuga na več načinov. Od okužene kožne rane pridejo bacili v mezgovne žleze (Lymphdrüsen), te zelo otečejo, se ognuje, gnoj prodre na površje in napravijo se po životu velike, zelo nesnažne gnojne rane; v tej pojavi se imenuje *kuga bubonska*. Na Reki imamo slučajju bubonske kuge. Ako pridejo bacili naravnost v pljuča, se razvije *kužna pljučnica*, ki nudi skoro isto sliko, kakor navadna pljučnica, samo da je v izmečku nebroj kužnih bacilov. Če pa pridejo bacili v kri, se razvije zastrupljenje krvi, kužna sepsis. Umrljivost je pri kugi zelo velika; 70 do 90 % vseh bolnikov umrje za to boleznijo.

* Po došli poročilih se je na Reki pojavila bubonska kuga. Da seznanimo čitatelje o opasnosti te strašne bolezni ter jih opozorimo na kak način se je mogoče pred njo čuvati, donosimo poročilni članek iz strokovjaškega peresa.

Do novejših časov ni bilo zoper kugo nobenega uspešnega sredstva. V zadnjih letih so pa iznašli zdravniki različne vrste sirotk (serum), katera po poročilih, zlasti angleških zdravnikov iz Indije zelo dobro vplivajo na kugo; vbrizganje seruma se mora pa ponavljati, ker imuniteta zoper kugo po vbrizganju seruma ne traja dalje kakor tri mesece. Najbolj zanesljivo sredstvo zoper kugo je pa pravilna profilaksa. Tamkaj, kjer vladajo redne higienične razmere, se tudi kuga ne more razširiti. Najboljši dokaz temu je epidemija kuge v kitajskem mestu Kantonu leta 1894. Tukaj je v nesnažnem in skrajno nehygieničnem kineškem delu mesta umrlo na kugi tekom šestih mesecev 174.000 ljudi, medtem, ko v evropskem delu mesta, kateri je ločen od kineškega dela z samo 18 m širokim zalivom, ni umrl niti en človek, katero dejstvo je pripisovati samo tamkajšnjim urejenim higieničnim razmeram.

Kjer bi se pojavila kuga, je treba takoj v bolnici izolirati bolnika, vse osebe, katere so prišle z njim v doko, se mora skozi deset dni opazovati glede njihovega zdravstvenega stanja, izvesti se mora najtočnejše očiščenje in razkuženje vse okužene hiše, pokončati se mora vse miši, podgane in drugo mrčes, po potrebi tudi mačke. Ako se postopa v vsakem slučaju kuge na ta način, je s tem dano najboljšje jamstvo, da se kuga ne razširi.

Strogi mednarodni sanitarni predpisi glede pomorske plovbe, kateri se z največjo natančnostjo izvršujejo, zabranjujejo, da bi se kuga v Evropi pojavljala v obliki epidemij, kar tvori velik triumf higiene in medicinske vede.

Protiobjava*

Dolžan sem javnosti sledečo izjavo glede „Objave“, ki se sedaj zlorablja po klerikalnih brošurah v politične namene.

Najprej zgodovino objave, ki bi je ne bil nikdar podpisal, ko bi bil poznal gospoda kaplana Zupančiča tako, kakor ga danes poznam.

V občini Trebelno smo imeli vsled županove nesamostojnosti izredno slabe razmere in naravno je, da so si ljudje želeli gerenta do volitev, da bi se odtegnili vplivu enostranskega, strogega komisijonarja ter lastne klerikalne vlade v vojnem času pri županstvu.

Voditelja te akcije sta bila posestnika Janez Nahtigal in Juri Nadu. To ni bilo morda delo kake nove stranke, ampak samo poizkus, odstraniti neznosne razmere pri občini. Ali naš kaplan je začel zmerjati nezadovoljneže kar javno v cerkvi, posebno še mene, ker so hodili možje k meni tožiti svoje težave in ker nisem hotel postati priganjač SLS., katero so takrat ustanavljali. Tako so nastali oni dopisi v „Domovini“, ki vsebujejo marsikatero grenko a goló resnico.

Glede osebnih napadov se ima gospod kaplan zahvaliti Juriju Nadutu in Janezu Nahtigalu, saj je slednji nekaj teh napisal

tudi v pritožbi na knezoškofijsko pisarno z zahtevo, da se mora kaplana odstraniti, a prvi se je zaklinjal, da mora vse v „cajtenge“. Niso torej nastali dopisi v „ostariji“, kakor pravi brošura „Primitate tatu“, ampak je gostilničar Spolar ravno od omenjenih dveh za vse vedel ter dopise odobral, ker tudi on je imel precej sitnosti in gnotne škode zaradi občine in g. kaplana.

Toda g. kaplanu ni bilo težko pridobiti Jurija Nadu in Janeza Nahtigala z raznimi obljubami zopet zase. Prvi, čevljar brez „patenta“, naj bi dobil zadružno usnje, drugi pa gostilino. Tako sta postala prejšnja „nezadovoljneža“ zopet dobra pristaša in omogočila tisti „čuden način“, po katerem je izvedel g. kaplan za dopisnika in za mene, ki sem dopis redigiral. Pravemu dopisniku, posestniku, ni mogel ničesar, tembolj pa se je hotel znositi nad menoj, ki sem dopis le redigiral, zlasti zaradi tega, ker je bila med tem tudi pri nas nastala SKS, od katere so pričakovali kmetje rešitve v občini in mene zopet prostovoljno izvolili za svojega zaupnika. Računal je s tem, da brez mene ne bo obstoja SKS, zato je tembolj pritiskal, da me odstrani. Omenjena dopisa v „Domovini“ sta vsebovala marsikatero resnico, ki bi se dala dokazati s celo vrsto prič. Nekatero trditve so bile pač take, kojih resničnost se ni dala kontrolirati, deloma pa so se tikale zasebnega življenja, v katerih slučajih, tudi če je bilo kaj na njih, kak dokaz resnice ne bi bil dopusten.

Vsled tega sem privolil v „eastno“ poravnavo. Pri tej je g. kaplan vprico petero prič obljubil, da ne bom veljal jaz za lažnivca in obrekljivca, da bo izpustil v objavi to, kar sta omenjena pripovedovala ter da bo ista objavljena le v „Domoljubu“. Obljubil je, da bo še isti večer objavo v tem zmislu popravil; nato sem podpisal, da dosežem končno mir.

Toda, čujte in strmite, koliko možatoštv je pokazal katoliški kaplan g. Zupančič! Objava je bila v „Slovencu“ in oklicana tudi pred cerkvijo, a v svoji prvotni obliki, v kateri, kakor izrečno poudarjam, bi je ne bil nikdar podpisal. Domačini so zelo obsojali g. kaplana zaradi besedolomstva ali javnost seveda mene. Toda to še ni vse: g. Zupančič celo mirno dopušta, da se „objava“ ponatiskuje in nepravilno razpravlja po brošurah, dasi dobro ve, kako pošten je bil pri vsej zadevi.

Ta objava in dejstvo, da so s kaplanovo pomočjo mene uradno tožili, da si sedanji voditelji občine niso življenja svesti zaradi mene, so dosegli moje premeščenje v zame nemogoč kraj. Pač sikofantstvo najnižje vrste, a spričo duhovskega ugleda so oblastva verjela, dasi so tožitelji pisali neresnico.

Franc Grudnik, nadučitelj, Češnjice, p. Trebelno.

(Konec prihodnjič.)

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le v toliko, v kolikor določa zakon.

Iščem pridno in služkinjo

za vsa domača opravila. Pri nastopu službe ji povrne tudi vožnjo v Ljubljano. — Poudre na „Upravništvo Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, = valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devise, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.